

χριστιανοῦ. Ἄλλ' ἔτι αἰσθάνεται ὅτι καὶ ἀπεχθὴς ἐγκληματίας, καὶ φονεὺς ἂν ὁ υἱὸς αὐτῆς ἦτο, αἱματηράν κηλίδα θείας καὶ ἀνθρωπίνης ἀρχῆς φέρων ἐπὶ τὸ μέτωπον, καὶ ἂν ἔτι ἐν στιγμῇ θεοστυγοῦς λύσσης, μετ' ἀγρίας μορφῆς, μεθ' αἱμοπύρων ὀμμάτων κατ' αὐτῆς ταύτης ὕψου ἀπειλητικῶς τὸ φάσγανον, ἔαν τέλος ἀπλήστως ἐπήγγυεν αὐτὸ ἐν τῇ καρδίᾳ ἐκείνῃ, ἐξ ἧς τὴν ἰκμάδα τῆς ζωῆς ἤντηλσε, καθ' ἣν στιγμὴν ὡρὰ καὶ αἱμοσταγῆς ὑπὸ τὸ ἀπεριγράπτως φρικτὸς τοῦτο πλῆγμα θὰ ἔπιπτε, θὰ ἡγάπα αὐτὸν δίδέτι! . . .

Ἐρωτήσατε, πότε δὲν πᾶλλεται τὸ αἰεττοῦ κῶμα, πότε ὁ ζεῖδωρος Φοῖβος δὲν θάλλει καὶ πότε ἡ μήτηρ δὲν ἀγαπᾷ;

ΚΟΡΝΗΛΙΑ Α. ΠΡΕΒΕΖΙΣΤΟΥ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΙΝΕΣ ΠΕΡΙ ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΗΣ ΠΡΟΕΔΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΦΡΑΣΕΩΣ «ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΟΠΟΝ ΕΠΕΧΩΝ».*

Ἡ κυρία ἔννοια τῆς λέξεως «Πρόεδρος» ὅτι πολὺ διεστράφη ἐν τῇ σημερινῇ ἐκκλησιαστικῇ χρήσει πρόδηλον παντὶ εἰδοτῇ τὰ πράγματα.

Πᾶς ἐπίσκοπος τυγχάνει ὡν φυσικὸς πρόεδρος τῆς ἰδίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας, ὡς δῖλον ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας. «Ὁ ἐπίσκοπος προκαθεζέσθω ὑμῶν (τῶν λαϊκῶν) ὡς Θεοῦ ἀξία τιτιμυμένος, ἢ κρατεῖ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ παντὸς ἀρχεῖ», ἀποφαίνονται αἱ Ἀποστολικαὶ Διαταγαὶ (Βιβλ. Β', 28). «Ἀλλὰ γὰρ ὧδε καὶ τὸν νέων ἐπιτελέσας, θρόνους τε τοῖς ἀνωτάτω εἰς τὴν προτέραν τιμὴν, καὶ προσέτι βάρους ἐν τάξει τοῖς καθόλου κατὰ τὸ πρέπον κοιμῆδας», λέγει καὶ Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου ἐν τῇ περὶ οἰκοδομῆς ἐκκλησιῶν πανηγυρικῇ (Ἐκκλ. ἱστορία XVI. 44).

Ὁ δὲ Θεολόγος Γρηγόριος παριστᾷ τὴν τοῦ ἐπισκόπου προεδρείαν ὧδε λέγων ἐν ποιήματι:

Ἐξέσθαι δοκέσθων ὑπέρβρονος, οὐχ ὑπέροφρος.
Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ὄνας τῶν ἀγνωρίην.
Οἱ δὲ μοι ἀμπετέρωθεν ὑφιδρίωτο γειαιοί.
Πόμηνς ἡγεμόνες ἔκκριτοι ἡλικία.
Οἱ δ' ἄρ' ὑποδραστήρες ἐν ὕμασι παμπαύνοισιν.
Ἔστασαν ἀγγελικῆς εἰκόνες ἀγλαΐης.

Κατὰ ταύτην τῆς λέξεως τὴν ἔννοιαν καὶ ὁ ἱερός ἀσματογράφος προσαγορεύει ἐν τῇ δοξαστικῇ τοῦ εὐσεβίου τὸν ἐν ἀγίοις ἱεράρχαις Νικόλαον πρόεδρον Μυρέων ὡσπερ καὶ πράγματι ἦν ἅτε ἐπίσκοπος Μυρέων ὑπάργξας.

Πῶς δ' ἐκ τῆς κυρίας ταύτης ἔννοιας μετέπεδεν ἡ προσηγορία αὕτη εἰς τὴν σημερινὴν καὶ πάντῃ ἄτοπον καταχρηστικὴν ἔννοιαν εὐνόητον παντὶ, ὅταν

ἀναλογισθῇ ὅτι ὁ ἱερός θεσμός τοῦ ἐπισκόπου συντελεῖται διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς ἱεροσύνης ἐν τῇ χειροτονίᾳ, καθ' ἣν ὠρισμένως, ὁ χειροτονοῦμενος ἐπίσκοπος συνδέεται ἀδιαρρήτως ὑπὸ τῆς θείας χάριτος μετὰ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς ἐκκλησιαστικῆς πατριαρχίας, ὥστε ἐπικηρυττόμενης, καὶ γίνεται ἐν μετὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἣν θεόθεν κέκληται νὰ ποιᾷν, ὡς ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ διὰ τοῦ γάμου, καὶ κεφαλὴ αὐτῆς ἀναπόσπαστος διὰ βίου, παρεκτός δηλονότι κανονικῶν λόγων τελείως ἀσκοπτόντων αὐτὸν πρὸς διάσωσιν τῶν λοιπῶν μελῶν τοῦ σώματος. Ἐντεῦθεν φυσικῶς τῇ λόγῳ ἢ μετὰθεσις ἐπισκόπου ἀπὸ Ἐκκλησίας εἰς Ἐκκλησίαν ἦν πάντῃ ἀγνωστος τοῖς ἀρχαίοις καὶ ἡκιστα ἐπιτρέπεται ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων. Ὅθεν οἱ τῆς ἀκριβείας τῶν πραγμάτων κριταὶ θεότατοι πατέρες ἐξ ἀνάγκης τῶν καιρικῶν περιστάσεων μετὰ τὸν IB'. αἰῶνα, σχολάζουσιν παροικίας τὴν ἐπισκοπὴν, εἰτ' οὖν σχολάζοντα θρόνον, κατ' ἐπίδοσιν ἐτέρῳ ἐπισκόπῳ διδόντες, ἢ καὶ σχολάζοντι ἐκ καιρικῶν περιστάσεων, παρεχώρουν τοῖς τοιοῦτοις μόνον τὸ δικαίωμα τοῦ προεδρεύειν ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασι καὶ ἐκτελεῖν ἐν γένει τὰ ἐπισκοπικὰ καθήκοντα ἐν τῇ σχολάζουσῃ καὶ κατ' ἐπίδοσιν δοθείσῃ παροικίᾳ, δίχα τῆς τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως. Διὸ καὶ ἔφερον τὸν κανονικὸν τίτλον τῆς πρώτης ὡς κυρίας μητροπόλεως ἢ ἐπισκοπῆς, μεθ' ἧς ἀρχικῶς ἕκαστος συνεδέθη διὰ τῆς χειροτονίας, καὶ ἐπελέγοντο ἀπλῶς πρόεδροι τῆς κατ' ἐπίδοσιν διδομένης. Τῆς ἀκριβείας ταύτης παραθεσίσης παντελῶς ἐν τοῖς τελευταίοις χρόνοις, διήκην πλημύρας προέκυψαν αἱ μεταθέσεις καὶ προεδρικός πολλὰκις γινόμεναι, ὅταν ὁ μετατιθέμενος ἐπιδιώκῃ κρεῖττοντα θρόνον καὶ ἀνώτερον, ἢ ἀπὸ κρεῖττοντος καὶ ἀνωτέρου ἐξ ἀνάγκης μετατίθεται εἰς κατώτερον.

Ἀλλὰ περὶ τούτου βλέπε πλείονα ἐν πραγματείᾳ περὶ τοῦ ἀμεταθέτου τῶν ἐπισκόπων, δημοσιευθείσῃ τῇ 14 Μαρτίου 1888 διὰ τῆς ἐφημερίδος «Κωνσταντινουπόλεως» § 9. ἐξ. ἐνθα (§ 7 καὶ 8) καὶ περὶ τοῦ τί ἐστὶ σχολάζουσα ἐκκλησία καὶ τί σχολάζων ἐπίσκοπος.

Σημειωτέον ὅτι καὶ τὴν ὁμῆρον ὁ ἐν ξένῃ παροικίᾳ καὶ ἀδείᾳ τοῦ ἰδίου αὐτῆς ἐπισκόπου ἱεουργῶν ἐπίσκοπος δὲν δύναται νὰ ἐγκαθιδρυθῇ ἐν τῇ συνθρόνῳ διὸ καὶ αἱ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἐκδόσεις ἀδείας ἐπιτελέσεως τῆς θείας λειτουργίας πρὸς τοὺς παρεπιδημοῦντας μητροπολίτας καὶ ἐπισκόπους ὥστε ἀναφέρουσι τὸν τύπον. «Δίχα τῆς τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως».

Ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς φράσεως. «Καὶ τὸν τόπον ἐπέχων» ῥητέον ἐν προσθήκῃ μοῖρα εἰς τὰ ἐτέροις εἰρημένα, ὅτι ἱκανῶς σαφηνίζουσιν αὐτὴν τὰ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς Ζ' οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀπαντᾶντα τὰδε: «Γρηγόριος πρεσβύτερος καὶ τόπον ἐπέχων τοῦ ἐπισκόπου Σμύρνης». (Πράξ. Α' καὶ Β'). «Ἀντώνιος μοναχὸς τοποτηρητῆς Σμύρνης». (Πράξ. Δ' καὶ Ζ').

*Ἐν Σμύρῃ, 14 Ἰουνίου 1893.

* Ἡ γνώμη αὕτη τοῦ σεβ. μητροπολίτου Σμύρνης κ. Βασιλείου ἀποσταλέσα πρὸς τὴν Μεσαιωνολογικὴν Ἑταιρείαν ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ΣΜ' συνεδρίᾳ αὐτῆς· ἀλλ' αἱ ἐπ' αὐτῆς συζητήσεις, ὡς καὶ ἐπὶ ὁμοίων γνωμοδοτήσεων ἀνεβλήθησαν.